

B.

Mødet den 21. Novbr. 1923.

(For lukkede Døre).

(Ekstraordinært).

Fraværende: J. Chr. Møller og Vald. Pedersen.

I Mødet deltog Borgmestergaardens Bestyrelse.

1. (J. Nr. 517—1923). **Sagen angaaende Købet af den Klingenbergsske Gaard.**

Formanden meddelte, at Grunden til Mødet var den Situation, som var kommet til at foreligge efter Byraadets sidste Vedtagelse i Sagen. Muligvis var hele Sagen kommet i lidt forkert Gænge, og Bestyrelsen for Borgmestergaarden havde derfor ønsket at drøfte Spørgsmaalet med Byraadet.

Borgmester Drechsel takkede, fordi Bestyrelsen fik Lov til at forelægge denne Sag i Byraadet. Det meste var Offentligheden bekendt gennem Bladene, men Taleren vilde gerne fremhæve enkelte Momenter. Det første, der skete, var, at Bestyrelsen for Borgmestergaarden fra Nationalmuseet fik en indtrængende Opfordring til at forsøge paa at bevare disse Bygninger fra Tilintgørelse, idet Museet allerede havde rettet en saadan Henstilling til Aalborg, men at man der ikke mente at kunne løse Opgaven. Rigtigheden af disse Oplysninger var bekræftet af Borgmester Olsen i Aalborg i en Kronik i »Politiken«. Paa Grund af Aalborgs

manglende Evne til at løse Opgaven traadte Bestyrelsen til, og først derefter blev der fra en vis Side i Aalborg rejst Modstand mod Bygningernes Fjernelse fra Byen, men der var ingen Enighed i Aalborg om, hvad Bygningerne skulde bruges til, eller hvorledes Bevarelsen skulde sikres. Aalborg Byraad drøftede Spørgsmaalet, men uden at naa til Enighed, og en Henvendelse til flere forskellige Foreninger i Aalborg om Støtte gav ikke noget positivt Resultat. Bestyrelsen gav alligevel Aalborg en Frist paa 14 Dage til at erhverve Bygningerne paa samme Betingelser, som de var købt, og denne Frist var siden blevet betydeligt forlænget. Nu blev der sagt, at man i Aalborg var i Besiddelse af de fornødne Midler til at købe Gaarden og genopføre den, men Formaalet med Bygningerne var der vist ingen Enighed om. Derimod var Bestyrelsen for Borgmestergaarden ganske paa det rene med hvorledes Gaarden skulde anvendes, idet man her fulgte et bestemt Formaal, nemlig at skabe en gammel, jydsk Købstad, der skulde repræsentere den gamle Bygningskunst her i Landet. Hidtil havde man væsentlig benyttet aarhusianske Bygninger, men det var Hensigten at udvide Formaalet til ogsaa at omfatte Bygninger fra andre jydsk Købstæder, og hvis det kunde gennemføres, blev det noget ganske enestaaende i Skandinavien, maa-ske i hele Europa. Betydningen heraf var særlig fremhævet fra Nationalmuseets Side, hvilket Taleren viste ved at oplæse en Skrivelse fra Direktør Mackeprang, som udtalte en uforbeholden Anerkendelse af dette Formaal. Men hvis dette Formaal skulde gennemføres, kunde man ikke altid være afhængig af, om en eller anden By vilde modsætte sig Fjernelse af en gammel Bygning; der maatte tages mere Hensyn til Formaalet end til

Stemningen i Byen. Under disse Omstændigheder havde Bestyrelsen ikke haft nogen Betænkeligheder ved at fastholde Erhvervelsen af de Klingenbergsske Bygninger; man havde dog altid været villig til at forhandle om at afgive en Del af Bygningerne til Bevarelse i Aalborg, men Aalborg vilde absolut ikke gaa ind paa nogen Deling, hvorfor Bestyrelsen maatte fastholde sin Ret til det hele. Aalborg havde derefter henvendt sig til Undervisningsministeren, og fra ham havde Bestyrelsen nu faaet en Henstilling om at optage en Forhandling, hvortil Bestyrelsen ogsaa var villig, og man var ogsaa villig til at afgive forskellige Ting i Bygningerne til Aalborg historiske Museum, men opgive selve Formaalet med Bygningerne vilde man meget nødt. Udfra disse Betragtninger gik man i bedste Tro til Byraadet og anmodede om Støtte til Bygningernes Genopførelse. Det kunde maaske synes lidt letsindigt at fastholde Købet, før man havde nogen som helst Sikkerhed; men Byraadet havde i 2 Aar givet Borgmestergaarden et ekstra Tilskud paa 10000 Kr. til ny Erhvervelser, og Taleren følte sig overbevist om, at denne Bevilling vilde blive gentaget i de kommende Aar. Der var nu efterhaanden samlet meget store Værdier ude i de gamle Bygninger, og faktisk maatte det hele kaldes Kommunens Ejendom og vilde komme Kommunen til gode under en eller anden Form. Borgmestergaarden havde allerede gennem flere Aar været en stor Attraktion for Turister, og derigennem førtes der ikke saa faa Penge til Byen. Selve Erhvervelsen af Gaarden var meget fordelagtigt, idet Materialerne i Bygningerne var saa gode, at det hele kunde opbygges for ca. 60000 Kr. Derved vilde Aarhus faa store Rum til Brug for sit Museumsvæsen; det historiske Museum manglede Plads, og et natur-

historisk Museum var under Udvikling, begge kunde muligvis anbringes i disse Bygninger, hvilket vilde være en stor Fordel for Kommunen. Bestyrelsen havde i sit Andragende anmodet om at faa Tilskudet fordoblet i 3 Aar for hurtigere at kunne genrejse Gaarden, men dette havde Byraadet foreløbig afslaaet, saavidt Taleren bekendt med den Motivering, at man ikke vilde lægge sig ud med Aalborg By eller træde hindrende i Vejen for dens Ønsker. Men denne Opfattelse var i Strid med den foreliggende Situation, da det ikke var Aalborg Byraad, som optraadte i Sagen, men en Komité, hvorefter Borgmester Olsen var Medlem. Det kunde derfor ikke siges, at det var den ene Kommune, der stillede sig i Vejen for den anden. Der var selvfølgelig noget berettiget i, at en By gerne vilde bevare sine gamle Bygninger, men naar de ikke kunde bevares paa det Sted, hvor de var byggede, blev det alligevel Museumsgenstande, og saa var det relativt af mindre Betydning, hvor de blev genopførte. Aalborg burde se med Interesse paa det Arbejde, som gjordes her for at skabe en gammel, jydsk Købstad. Det var første Gang, at Aarhus By fra autoritativ, officiel Side havde faaet Opfordring til at virke som Midtpunkt for Jylland, og hvis man tilbageviste en saadan Opfordring, kunde det let faa farlige Konsekvenser; her burde man holde paa sin Ret som Jyllands største By, selv om det mødte nogen Modstand. Skulde man opgive denne Tanke, var det det samme som at opgive det Maal, man havde sat sig, at skabe en gammel, jydsk Købstad. Af disse Grunde vilde Taleren meget henstille til Byraadet at bevilge Andragendet om en Bevilling paa 20000 Kr. aarlig i 3 Aar, subsidært at Bestyrelsen beholder de 10000 Kr. aarlig indtil videre, i hvert Fald i de første 6 Aar.

Grosserer H a m m e r i c h oplyste, at der nu ude i Haven var rejst 8 Bygninger, som var brandforsikret for 147000 Kr., og de indeholdt Interiører og Museumsgenstande, der var vurderet til 300000 Kr. Disse store Værdier var til Dels skænket til Museet, idet Kommunen foruden sit aarlige Bidrag kun havde givet 30000 Kr. til at opnaa disse Resultater, og naar dette Beløb havde været tiltrækkeligt, skyldtes det, at man havde faaet stor pekuniær Støtte fra privat Side. Men som Tiderne nu var, var det haabløst at henvende sig til private om Tilskud. Taleren var i denne Sag kommet mere i Forgrunden, end han havde ønsket, paa Grund af Borgmester Drechsels Fraværelse og kunde oplyse, at Forhandlingerne altid var ført i største Ven-skabelighed og Imødekommenhed fra Bestyrelsens Side, og at man altid havde været villig til at dele med Aalborg, men Aalborg havde forlangt det hele, og det kunde Bestyrelsen ikke gaa ind paa, for der var langt bedre Betingelse for at bevare disse Bygninger her og give dem en værdifuld Plads end i Aalborg. Forhandlingerne havde været ret besværlige, men Bestyrelsen havde aldrig tvivlet om at være paa den rigtige Side i denne Sag og havde kun tænkt paa at værges Aarhus Bys Ære og For-del. Taleren haabede derfor, at Forhandlingerne i Byraadet maatte give til Resultat, at Bestyrelsen faar Beviser for, at den fremdeles besidder Byraadets Tillid.

Arkitekt C l e m e n s e n erindrede om, at Tanken om at skabe et saadant Museum havde været fremme i flere Aar. Arkitekt Kühnell havde tidligere lavet en Plan til en saadan gammel Købstad i Stedet for spredte Bygninger i Anlægget. Der var ikke mange gamle Bygninger tilbage i vore Købstæder, og derfor var det af stor Betyd-

ning for Efterverdenen, om man her kunde skabe en Fortidsby af karakteristiske, gamle Huse. Men hvis det skulde have virkelig videnskabelig Betydning, maatte man samle forskellige Hustyper og Konstruktioner fra forskellige Tider, saa det blev en virkelig Prøve paa gammel Haandværkerkunst i vort Land. Aarhus havde ikke mange karakteristiske Huse tilbage, og for at naa Formaalet var man nødt til at søge til andre Byer. Her var en Chance for at faa en hel Samling Bygninger af forskellige Typer, byggede i Aarerne 1550—1620, og der fandtes næppe tilsvarende Huse andetsteds i Landet. Økonomisk set maatte det ogsaa kaldes en god Forretning, idet Husene var i god Stand, og der var Materiale nok til at opføre en hel Del af Kompletset og endda faa noget tilovers til Restaurering af andre gamle Bygninger. En saadan gammel Købstad vilde blive en Attraktion baade for vort Land og vore Nabolande, og dertil kom, at Kommunen kunde faa en hel Del Plads til Museums-genstande o. l. Aarhus burde derfor ikke lade en saadan Chance gaa fra sig.

Formanden vilde tage Sagen saaledes, at der nu fra Medlemmerne kunde rettes Forspørgsler til Bestyrelsen, og derefter vilde saa Byraadet alene tage Stilling til Sagen.

K. Moustén vilde i Anledning af Borgmester Drechels Udtalelser spørge, om der kunde blive saa megen Plads i de nye Bygninger, at Historisk Museum og eventuelt Naturhistorisk Museum kunde faa Plads derude, og om Bestyrelsen i saa Fald var villig til at afgive Plads dertil.

Borgmester Drechsel mente, at Arkitekt Clemensen muligvis kunde give de bedste Oplysninger om Pladsforholdene. Historisk Museum kunde der vist let blive Plads til, og det vilde

være en meget naturlig Anvendelse af Bygningerne. Naturhistorisk Museum laa noget mere udenfor Rammerne, men der kunde nok gives Plads dertil midlertidig, indtil der kunde opføres en Museumsbygning.

Arkitekt C l e m e n s e n oplyste, at man fik meget store Rum til Disposition, og de vilde være udmærket egnede til Museer. Men Taleren vidste ikke, hvor stort Naturhistorisk Museum var, og derfor var det ikke let at sige, om der kunde blive Plads dertil. Hvis Aalborg ikke ønskede det omtalte Pakhus, kunde der blive udmærket Plads deri; det var et baade stort og højt Rum.

H. P. C h r i s t e n s e n antog, at de givne Oplysninger var fyldestgørende for Byraadet, og naar man skulde indskrænke sig til at rette Forespørgsler, var der næppe meget at spørge om. Borgmestergaarden fik et Tilskud paa 17000 Kr. aarlig, men hvis Byraadet skulde bevilge ekstra Tilskud, hver Gang Nationalmuseet rettede Opfordring om at erhverve gamle Bygninger, kunde det let blive for kostbart, især hvis der efterhaanden skulde rejses en hel Købstad. Der vilde vel heller ikke blive meget tilbage af Haven derude og i hvert Fald kom en saadan Plan let paa tværs af de Planer, som Byraadet havde vedtaget angaaende Haven. Hvad Aalborg angik, havde Taleren faaet det Indtryk, at selv om det ikke var Byraadet som saadant, der stod bagved, saa var Komitèen deroppe alligevel Udtryk for et Ønske fra Borgernes Side, og det vilde let skabe en stærk Mistemning, hvis Aarhus Byraad nu greb ind i Sagen og fik Bygningerne ført hertil. Bestyrelsen burde have sikret sig de fornødne Pengemidler, før man slog til. Hvis Nationalmuseet saa stærkt ønskede at bevare disse Bygninger, burde det ogsaa have

støttet Erhvervelsen paa anden Maade og ikke overladt det til en enkelt Kommune. Taleren kunde ikke i dette Møde tage nogen endelig Stilling til Sagen, da Byraadets sidste Afgørelse var Udtryk for en Beslutning i Grupperne, og hvis denne Vedtagelse skulde ændres, maatte Spørgsmaalet behandles i Byraadsgrupperne først.

A. S n e u m kunde ønske at vide, hvor meget af de 60000 Kr. der vilde medgaa til Arbejds løn, og hvorledes man tænkte sig at faa Bygningerne transporteret hertil.

Arkitekt C l e m e n s e n meddelte, at Nationalmuseet vilde gøre alt for at faa en Bevilling fra Staten til Borgmestergaarden; i Øjeblikket kunde det ikke lade sig gøre, men naar Valgene var overstaaet, vilde et Andragende derom blive meget varmt anbefalet af Museet. De 60000 Kr. var jo et noget løseligt Skøn, men det allermeste deraf vilde i hvert Fald medgaa til Arbejds løn. Der var stillet i Udsigt, at nogle af Byens Haandværkere, paa meget rimelige Vilkaar, vilde paatage sig Arbejdet, og Transporten antog man kunde ske paa en meget billig Maade.

A n d r. C h r i s t e n s e n bemærkede, at det selvfølgelig var let for Nationalmuseet at rette en saadan Opfordring til Aarhus, og naturligvis var det paa en Maade en Ære for Byen, men alligevel havde det været bedre, hvis Museet samtidig havde tilbudt at deltage lidt i Udgiften derved. Men det var vel egentlig ikke nødvendigt, at den Klingenbergske Gaard opførtes straks, og naar Nationalmuseet var villigt til at virke for et Tilskud senere, kunde Gaarden maaske opmaganiseres til den Tid. Hvis der skulde være Tale om Anbringelse af Museer i Gaarden, maatte man have mere bestemte Oplysninger om Pladsforholdene.

Taleren ønskede ogsaa at vide, om det var en Betingelse for at faa Naturhistorisk Museum derud, at det skulde gaa ind under Borgmestergaardens Ledelse, for ellers var det jo ligegyldigt, om det passede ind i Formaalet eller ikke. Taleren tvivlede lidt om den rent videnskabelige Betydning af disse Bygninger derude, idet det i en ikke ringe Grad var Komposition, lavet af nyt Materiale i Stedet for det originale.

Borgmester D r e c h s e l troede ikke, der blev farlige Konsekvenser ved at støtte Foretagendet; selv om der skulde komme flere lignende Anmodninger fra Nationalmuset, havde man dog altid Lov til at sige nej. Man kunde ikke sige, at det meste af Haven gik med til Museet, for selv om Planen blev gennemført, vilde der vel højst kræves 1 T. L. dertil, og Haven skulde efterhaanden udvides til 40 T. L. Taleren havde ikke tænkt, at Naturhistorisk Museum skulde inddrages under Borgmestergaardens Bestyrelse, hvis det fik Plads derude; det kom til at staa ganske uafhængigt. Det eneste Argument, som vejede noget i Sagen, var Forholdet mellem de to Byer, for naturligvis vilde det være kedeligt, om der af den Grund opstod Misstemning mellem Kommunerne. Taleren ansaa dog denne Stemning i Aalborg for lidt kunstig oparbejdet, og den vilde vist hurtig forsvinde, i hvert Fald var Taleren og hele Bestyrelsen villig til at paatage sig hele Ansvar, og Taleren havde intet imod at meddele dette ved en offentlig Erklæring.

Arkitekt C l e m e n s e n gjorde opmærksom paa, at det naturligvis var billigst at opføre Gaarden straks i Stedet for at opmaganisere den, og i hvert Fald blev det vel nødvendigt at opføre i det mindste et af Husene for deri at opbevare

det øvrige. Angaaende Udtalelsen om, at meget var Komposition, saa gjaldt dette kun Taggavlene paa de to Huse, medens alt det øvrige var originalt.

M. B r a m m e r syntes, at Bestyrelsens Formaal igennem Aarene havde været ret forskelligt. Nu var Formaalet at skabe et jydsk Købstad-museum, men hvad vilde man saa gøre af de Bygninger paa Landet, som var opstillet derude, Bulladen og Vandmøllen, for de kunde vel ikke passe ind i en gammel Købstad. Saa vidt Taleren vidste, havde man ogsaa købt en Landsby-præstegaard, og den hørte da heller ikke til i en Købstad. Skulde man have Hustyper fra alle jyske Byer, maaske flytte hele Ribe By derop, blev der ikke meget tilbage af Haven. Taleren troede dog, at Anlægget var en lige saa stor Attraktion som Museet, og ved at pakke saa mange Bygninger sammen derude, kunde let store Skønhedsværdier gaa tabt, i alle Tilfælde vilde det vist blive nødvendigt at ændre hele den Plan for Haven, som Byraadet havde vedtaget.

M a r i u s G e e r t s e n saa med Interesse paa Bestræbelserne for at anlægge en gammel Købstad i Haven, men der var adskillige Ting, man maatte tænke over først. Taleren kunde derfor ønske at vide for det første om Nationalmuseet havde givet bindende Tilsagn om at ville yde Støtte til Planernes Gennemførelse, for det andet om der ikke fandtes Legater, der kunde anvendes til dette Formaal, og endelig om man ved at skabe en gammel Købstad kunde regne med et saa stort Besøg derude, at Foretagendet nogenlunde kunde svare Regning, saa Kommunens Tilbud ikke skulde vokse alt for meget.

Grosserer H a m m e r i c h var overbevist om, at Nationalmuseet paa det varmeste vilde anbefale og sikkert ogsaa gennemføre en Bevilling senere. Spørgsmaalet om Legater skulde blive undersøgt. Besøget havde været noget nedadgaaende i de sldste 3—4 Aar, men var i Aar atter steget og vilde forhaabentlig vedblive dermed. Hvis man fik mere at byde paa derude, kunde Entreen antagelig ogsaa forhøjes.

Borgmester D r e c h s e l fandt, at Aarhus By vilde høste saa store Fordele af Planen, at det maatte være tilstrækkelig Grund før Bevillingen; det var iøvrigt kun en Fortsættelse af den engang givne Bevilling, men da man stod overfor et forholdsvis stort Køb, ønskede man Sikkerhed for, at Bevillingen vilde blive fortsat i 3 eller 6 Aar. Angaaende Dr. Brammers Udtalelser indrømmede Taleren, at Grænsen havde været noget vanskeligt at træffe, men en Vandmølle kunde jo nok høre med til en Købstads nærmeste Omgivelser, og Bulladen kunde betragtes som hørende med til Møllen. Derimod var Præstegaarden noget mere tvivlsom, og den maatte i hvert Fald ligge noget fra Købstaden. Der var næppe Grund til at nære Betænkkeligheder m. H. t. Anlægget, idet hele Købstaden næppe vilde fylde mere end 1 T. L.

Translatør H o l m vilde have besvaret Dr. Brammers Forespørgsel, men det var nu gjort af Borgmester Drechsel. Det var rigtigt, at Præstegaarden laa noget langt ude i Horisonten, og maaske maatte den helt opgives, men den var ellers af stor Interesse. I gamle Dage var en Præsts Stilling paa Landet ganske anderledes end nu; han var det aandelige Midtpunkt i hele Sognet, ikke blot Sjælesørger, men ogsaa Raadgiver i alle mulige Sager, og hans Studereværelse var et

meget mærkeligt Rum med en ganske ejendommelig Bogsamling. Desuden var Præstegaarden Avlsgaard og derved Type paa en gammel Bondegård, ligesom den ogsaa var bekendt for sin smukke gamle Have. Af disse Grunde burde den kunne finde en Plads et eller andet Sted i Anlægget, selv om den ikke direkte hørte ind under denne Plan.

F o r m a n d e n takkede Bestyrelsen for de givne Oplysninger, hvorefter Bestyrelsen forlod Mødet.

F o r m a n d e n forstod af de faldne Udtalelser, at der næppe kunde tages nogen gennemgribende Beslutning paa dette Møde. Det var en Fordel, hvis Historisk Museum kunde flyttes ud i disse Bygninger, og hvad Naturhistorisk Museum angik, saa optog det for Tiden 6 Klasseværelser paa Læssøesgades Skole, som der skolemæssig set var haardt Brug for. Desuden laa der meget opma-ganiseret i Kasser paa Grund af Pladsmangel; og endelig var det uheldigt at have et offentligt tilgængeligt Museum i en Skole. Byraadet kunde næppe i Øjeblikket bygge en Museumsbygning, og det var derfor rart, om Museet kunde faa midlertidig Plads derude. Taleren havde for lang Tid siden anbefalet Bestyrelsen at gaa til Byraadet først, og ligeledes havde Taleren krævet, at der skulde udarbejdes Vedtægter for Borginestergaarden, saa Byraadet fik Lejlighed til at vælge Folk ind i Bestyrelsen; dette Krav burde Byraadet maa-ske nu fremsætte overfor Bestyrelsen. Situationen var ikke særlig morsom for Bestyrelsen, naar den nu skulde til at forhandle med Aalborg, og Taleren saa gerne, at den blev hjulpet lidt. Der kunde naturligvis ikke her stilles noget Beløb til

Raadighed, men udfra de Synspunkter, som Taleren i sidste Møde fremsatte angaaende en anden Fordeling af Tilskudene til Museerne, kunde Sagen ordnes uden Forhøjelse af Bidraget. Taleren vilde henstille til Byraadet at tiltræde en Udtalelse om, at Byraadet tilsiger Bestyrelsen sin Støtte til den videre Udvikling af Museet.

Niels Barnow havde ved sidste Møde ikke været stærkt stemt for Tanken om at yde Tilskud, for det var en lidt underlig Fremgangsmaade, at Bestyrelsen handlede, før den økonomiske Side var ordnet, og ligeledes, at man ikke i Forvejen forhandlede med Forskønnelsesudvalget, som skulde stille Areal til Raadighed. Paa den anden Side maatte enhver Borger i Byen være Bestyrelsen taknemlig for det Arbejde, den havde udrettet, og af den Grund burde man ikke give Bestyrelsen et Mistillidsvotum. Taleren vilde derfor støtte det Forslag, som Borgmesteren fremsatte; et saadant Standpunkt kunde Byraadet næppe angribes for, hverken af Borgerne i Aarhus eller Aalborg.

P. Petersen var glad ved det, som var lavet ude i Anlægget, og haabede, at det maatte fortsættes, men det burde ske langsomt, og Taleren vilde bestemt fraraade det, som man nu spekulerede paa. Taleren havde set paa Gaarden i Aalborg og set det Sted i Botanisk Have, hvor den skulde ligge, og efter det kunde Taleren absolut ikke stemme for noget i den Retning. Hvordan man end vendte og drejede det, blev det By mod By, baade Aalborg og andre Byer betragtede det som et Ran, og det var ikke smigrende Udtalelser, der i den Anledning var falden om Aarhus. Borgmester Drechsel kunde nok sige, at Pilene maatte rettes mod ham; men hvis Byraadet bevilgede Penge til Foretagendet, maatte det ogsaa tage

Skylden. Marcus Bechs Gaard laa endnu opma-
ganiseret, og den kunde vel være lige saa god til
Museum som den Klingenbergsske; forøvrigt fik
man næppe meget af denne til Aarhus, for Ma-
terialet var saa raaddent, at det næppe kunde
føres herved. Taleren var enig med Dr. Brammer
i, at Haven var en stor Attraktion, og dette Pro-
jekt vilde til Dels ødelægge den, da Gaarden
skulde ligge i Havens skønneste Parti. Selv om
det ikke vilde koste en Øre, saa Taleren helst,
at man ligefrem forbød at opstille et saadant Byg-
ningsværk derude; det maatte næsten kaldes Van-
dalisme.

F o r m a n d e n oplyste, at naar Marcus Bechs
Gaard ikke var opbygget, var Grunden den, at
der skulde skaffes meget Tømmer dertil; men det
kunde netop faas fra Gaarden i Aalborg.

P. P e t e r s e n havde ogsaa fra sagkyndig
Side hørt, at 60000 Kr. ikke kunde slaa til, men
at det vilde koste mindst 100000 Kr. at opføre
Gaarden.

A. S n e u m var af den Anskuelse, at det sær-
lig var Borgmestergaarden, som trak Folk ud i
Anlæget, ikke mindst Landboerne. Her kunde
vist ikke tales om at sætte By op imod By; det
var blot enkelte Blade, som havde ført et ret stærkt
Sprog i den Anledning, men Bladene kunde jo
bruges til meget. Taleren havde talt med Folk
fra Aalborg, som efter at have set Anlæget ved
Borgmestergaarden indrømmede, at her var netop
Pladsen, hvor disse Bygninger burde ligge. Det
væsentlige for Byraadet var Pengespørgsmaalet,
og Borgmesteren havde jo skitseret en Plan, som
Grupperne kunde tage Stilling til. Konsul Peter-
sen skulde have fremsat sine skarpe Udtalelser,
mens Bestyrelsen var til Stede, saa Arkitekt Cle-

mensen som sagkyndig Mand kunde have svaret derpaa. Byraadet burde kunne slutte sig til Borgmesterens Resolution, saa indtog man et neutralt Standpunkt.

A Bitsch syntes, at den Stilling, Byraadet indtog ved sidste Møde, var udmærket, og der var ikke fremkommet noget nyt, som berettigede til at forandre Anskuelse. Taleren vilde ikke blande sig i, hvad Bestyrelsen agtede at gøre med Bygningerne, men hvad Udgiften angik, maatte Byraadet være medbestemmende. Der var muligvis mange i Aarhus, som interesserede sig for Bevarelsen af Byens gamle Bygninger, men næppe saa meget for andre Byers Huse. Det var meget malplaceret af Grosserer Hammerich fra Vejlbj at betegne Byraadets Standpunkt som Udslag af en ophidset Sindstilstand, og Taleren vilde fastholde den Beslutning, der blev taget paa sidste Møde.

Niels Barnow mente ikke, det var Byraadets Sag at drøfte, hvorvidt Gaarden burde opstilles i Anlægget eller ikke; det blev Bestyrelsens Sag, eventuelt i Forbindelse med Forskønnelsesudvalget. Det eneste, det for Byraadet drejede sig om, var det søgte Bidrag, og naar nu Stillingen var den, at der slet ikke behøvedes noget Bidrag i Øjeblikket, idet Bestyrelsen var tilfreds med at beholde det hidtidige Tilskud, blev der nærmest Tale om en Paa-skønnelse af det, som allerede var lavet derude. Spørgsmaalet By mod By blev vist blot nævnt paa sidste Møde for at give Afslaget en smuk Form, og dette Standpunkt forhindrede ikke, at man kunde stemme for Borgmesterens Forslag.

H. P. Salling havde den Overbevisning, at naar en Mand som Arkitekt Clemmensen sagde god for Gaarden, saa var den ikke raadden; han havde

uden Tvivl undersøgt Forholdene grundigt, og han udtalte ret bestemt, at de fleste af Bygningerne var saa gode, st de kunde genopbygges uden væsentlig Fornyse. Var der nogen Misstemning i Aalborg, vilde den vedvare foreløbig, selv om Handelen gik tilbage, og der var ingen Fare ved at vedtage Borgmesterens Forslag, hvori der ikke laa nogen Forpligtelse til at yde Penge. Taleren var i sin Tid betænkelig ved at ofre Penge paa at flytte Borgmestergaarden derud, men nu glædede alle sig vist over, at den var blevet bevaret. Aarhus By burde gøre noget mere for at lede Turiststrømmen hertil. og ved at støtte dette Foretagende vilde man tilige fremme Turistbesøget.

P. P e t e r s e n vilde have udtalt sig paa samme Maade, hvis Bestyrelsen havde været til Stede, men Borgmesteren havde udtrykkelig indskrænket Forhandlingerne til at rette Forespørgsler. Det kunde dog aldrig falde Taleren ind at spørge Arkitekt Clemensen om, hvad Materialerne var værd, for i den Retning ansaa Taleren sig for at være mere sagkyndig end Arkitekten.

A n d r. C h r i s t e n s e n antog ikke, at Gaarden var noget rent Ragelse, naar Arkitekten udtalte sig saaledes. Det var sikkert Borgmestergaarden, som var den største Attraktion derude; men disse Ting skulde Byraadet næppe blande sig i, det var det økonomiske Spørgsmaal, man maatte se paa. Taleren tvivlede noget om, at der kunde blive Plads til de omtalte Museer i Gaarden, og Bestyrelsen vilde vel ret hurtigt fylde Lokalerne med Interiører. Paa den anden Side var det af Betydning at finde en Plads til Naturhistorisk Museum, for det var ikke nogen økonomisk Anvendelse af de paagældende Skolelokaler, hvis der var Brug for dem ved Undervisningen. Det maatte derfor mere nøjagtigt

oplyses, hvilken Plads der kunde blive i Bygningerne. Taleren saa helst, at der ikke blev vedtaget noget paa dette Møde, men at Sagen blev drøftet i Grupperne først.

A. M ø r u p betonedede, at Forskønnelsesudvalget indtil Dato havde behandlet Borgmestergaardens Bestyrelse hensynsfuldt og loyalt, og man var ogsaa gaaet med til den Plan, som var lavet af Arkitekt Kühnell. Men det var en helt ny Plan, som nu forelaa, og den vilde medføre, at Anlægget helt maatte laves om. Det Sted, hvor man vilde have den Klingenbergsske Gaard til at ligge, var for Tiden Hovedpassage til Borgmestergaarden, og Passagen maatte saa lægges ad en nordligere Vej, igennem et Terræn, som man hidtil havde ment skulde være et særlig roligt og fredeligt Sted. Taleren saa gerne, at den Klingenbergsske Gaard kom til Aarhus, men var betænkelig ved Misstemningen i Aalborg, og hvis der saa senere skulde skaffes Huse andetsteds fra, kunde man efterhaanden faa Konflikt med flere jydsske Byer.

M. B r a m m e r vilde ikke tale om Bygningernes eventuelle Opstilling i Haven, for det kunde ikke ske, før der i Byraadet var forelagt Planer derom; foreløbig knude man kun drøfte, om man vilde have Gaarden derud eller ikke. En Vedtagelse om at ville støtte Bestyrelsen fremdeles var det samme som, at Byraadet tager sin tidligere Vedtagelse tilbage, og det vilde sikkert i Aalborg vække den største Forbitrelse mod Aarhus. At tage en gammel Bygning fra en By, der selv havde skaffet Midler til dens Bevarelse, var nærmest en brutal Handling. Bestyrelsens Arbejde for at bevare Bygningen maatte kaldes fortjenstfuldt handlet; men naar der var rejst en Stemning i Aalborg for at bevare Gaarden i Byen, og Pengene var

skaffet tilveje til Genopførelse af den paa en god Plads, saa var det en uhørt Brutalitet af en anden By at berøve den Bygningerne, og det vilde Taleren ikke være med til. Der var ogsaa en Fare i, at Bestyrelsens Formand var Borgmester Drechsel, der var kendt for sit store Arbejde i Universitetssagen, og det var ikke heldigt, hvis Aarhus i denne Sag kom til at staa helt isoleret blandt de jydsk Byer. Hvis Byraadet agtede at fastholde sit Standpunkt fra sidste Møde, skulde man ikke vedtage den foreslaaede Resolution, og Borgmestergaardens Bestyrelse havde ingen som helst Grund til at tro, at Byraadet vilde unddrage Bestyrelsen sin Støtte, saa af den Grund var Resolutionen overflødig. Man maatte ogsaa være betænkelig ved at ofre saa stor en Sum hertil, da man stod overfor meget store Udgifter til forskellige andre Formaal.

Formanden troede ikke, at Aarhus i Universitetssagen kunde vente Støtte fra Aalborg eller nogen anden jydsk By; der havde altid været en Del Misundelse mod Aarhus, og det vilde vist vedblive. Haven havde ligget derude i mange Aar, uden at der kom nævneværdigt Besøg, først efter at Borgmestergaarden var rejst, kunde de besøgende tælles i Tusinder.

Kjeld Sørensen fandt, at det var en fornuftig Beslutning, Byraadet tog ved sidste Møde, og den burde man i hvert Fald i Øjeblikket fastholde. Forskønnelsesudvalget havde holdt sig noget tilbage i denne Sag, og det var vistnok korrekt, selv om det naturligvis interesserede Udvalget, hvad andre lavede ude i det Anlæg, som man var sat til at administrere, og det kunde ikke nægtes, at den nu skitserede Plan vilde medføre mange Forandringer derude. Taleren antog, at det var baade Anlægget og Bygningerne, som trak Folkene derud,

men den sidste Bygning, som var rejst, forskønnede ikke Haven. Man burde næppe paa dette Møde vedtage noget, før Bestyrelsen havde forhandlet med Aalborg. Det var maaske en vanskelig Situation for Bestyrelsen, men det var den selv Skyld i, idet den hverken havde forhandlet med Budgetudvalget eller Forskønnelsesudvalget i Forvejen. Taleren vilde foreslaa, at Byraadet tager de faldne Udtalelser til Efterretning.

Niels B a r n o w vilde vedblivende anbefale at stemme for Borgmesterens Forslag, ellers saa det ud, som om man vilde give Bestyrelsen et Mistillidsvotum, og det fortjente den ikke, efter det store Arbejde den havde lagt derude. Taleren havde talt med Borgmester Olsen i Aalborg om Sagen og havde absolut ikke faaet det Indtryk, at Aalborg vilde paatage sig at genrejse den Klingenbergiske Gaard.

A. S n e u m troede ikke, at Aalborg havde skaffet Pengene tilveje, idet der stadig fra Komitéen rettedes Opfordring til at yde Bidrag. Borgmester Olsens Udtalelser skulde man vist ikke hæfte sig for meget ved; hans Betydning i Aalborg var ikke særlig stor, og han talte næppe paa Fler-tallet af Borgernes Vegne.

F o r m a n d e n antog, at noget af Gaarden skulde opføres som Pakhus ved Havnen, hvilket Havnen skulde betale, og et af Husene var tænkt opført som Restauration i Byens Anlæg, hvor der alligevel skulde bygges en saadan.

M. B r a m m e r foreslog følgende Udtalelse: »Idet Byraadet tager de Meddelelser til Efterretning, som er fremsat af Borgmestergaardens Bestyrelse angaaende den Klingenbergiske Gaard, gaar man over til næste Sag paa Dagsordenen.«

F o r m a n d e n havde foreslaaet følgende Udtalelse: »Byraadet tilsiger Borgmestergaardens Bestyrelse sin Støtte til den videre Udvikling af Museet.« Dr. Brammers Forslag maatte i hvert Fald ændres lidt, da der ikke var flere Sager paa Dagsordenen, saa det vilde i Realiteten kun sige, at man skulde tage Sagen til Efterretning.

H. P. Christensen henstillede, at man ikke stemmer for nogen af Resolutionerne, men henviser Sagen til Forhandling i Grupperne.

Formandens Forslag forkastedes med 9 Stemmer mod 6, hvorefter Byraadet tog de faldne Udtalelser til Efterretning.

.